

HUSEIERNES LANDSFORBUND
FRED. OLSENS GT. 5
0152 OSLO
TLF.: 22 47 75 00
FAX: 22 41 19 90
E-POST: post@huseierne.no

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

18. juni 2012

Høring Energiutvalgets innstilling

Huseiernes Landsforbund (HL) viser til NOU 2012: 9 Energiutredningen – verdiskapning, forsyningssikkerhet og miljø som er sendt på høring. Vi viser også til utvalgets høringsmøte 22. september 2011 der vi ga uttrykk for hva vi mente at utvalget kunne bidra med, og våre vurderinger av utfordringene for energiforsyningen og hvordan de burde møtes.

Om kraftsituasjonen frem mot 2030 og 2050.

HL finner utvalgets gjennomgang av energi- og kraftbalansen mot 2030 og 2050 både nyttig, velskrevet og informativ. Dette gjelder også gjennomgangen av kraftsituasjonen i midt-Norge der forholdene i perioder har vært svært anstrengte.

HL savner likevel en kritisk gjennomgang av forhold vi tok opp på utvalgets høringsmøte i september 2011. Dette gjelder de virkninger ubalanser i energimarkedet har for den enkelte sluttbruker og huseier. Ved regionale ubalanser slik man har hatt i midt-Norge skapes økte kraftpriser og fare for kraftmangel og usikkerhet i befolkningen. Huseierne har i praksis bare en tilgjengelig kraftkilde i form av elektrisitet. Dette gir dem stor økonomisk avhengighet og gjør dem sårbare for teknisk svikt. Vi savner en diskusjon knyttet til muligheten for alternativer hos sluttbrukerne.

Om byrdefordeling i kraftbransjen

HL er ikke fornøyd med den mangel på interesse for byrdefordeling utvalget viser. Vi har med bekymring registrert at kostnader i kraftbransjen ofte overveltes på alminnelig forsyning. Myndighetenes egne økonomiske interesser både som produsenter av elektrisk kraft og som industrieiere ser derimot ut til å skjermes. Dette gjelder måten sentraltariffen er utformet på, fordelingen av ekstrakostnader til grønne sertifikater og innkreving av avgift til Enova. Elavgift til Staten er heller ikke jevnt fordelt.

Den anstrengte kraftsituasjonen i midt-Norge er vel kjent. Årsaken er at store industribedrifter har fått adgang til store nye kraftuttak uten at nettet er forsterket. Hvis de har betalt anleggsbidrag for sine uttak slik andre sluttbrukere må, er det grunn til å spørre hvorfor midlene ikke er benyttet til forsterkninger av nettet. Hvis de ikke har betalt anleggsbidrag er det viktig å få en begrunnelse for hvorfor de i så fall slipper. Dette besvares så vidt vi kan se ikke i utredningen. HL mener det er kritikkverdig at nye store uttak av kraft kan tillates uten at nettet forsterkes først. HL finner det også kritikkverdig at regningen for slike tillatelser sendes til alminnelig forsyning i form av høye løpende kraftpriser og til slutt i form av økte nettleier for å finansiere nettforsterkninger de ikke selv har skapt behov for.

For HL synes det dessuten merkelig at Statnett har prioritert å bygge ny omfattende overføringskapasitet til utlandet, samtidig som både fornyelse og kapasitetsforsterkninger innenlands åpenbart er forsømt.

Samfunnsansvar for magasinforvaltningen

HL etterlyser en diskusjon av hvor langt produsenter av vannkraft bør tillates å gå for å utnytte vannmagasinene. Det er vel kjent at de offentlig eide produsentene er pålagt å gi størst mulig verdiskapning eller utbytte til sine eiere. Når magasinreservene tømmes i en slik grad at det er fare for rasjonering og ekstremt høye markedspriser må spørsmålet om samfunnsansvaret knyttet til forvaltning av denne ressursen tas på alvor. Forretningsetiske sider ved virksomheten bør også diskuteres.

Vi registrerer at mangelsituasjoner oppstår hyppigere enn før og at det så langt vi har forstått var en overraskende tidlig snøsmelting i fjellet som reddet situasjonen sist vinter. Virkningene for sluttbrukere er økte kostnader og en uønsket usikkerhet om både priser og forsyning hos lokale huseiere. Problemet forsterkes ved at sluttbrukerne i praksis er totalt avhengige av elektrisk kraft. HL vil for øvrig gi uttrykk for at viktige synspunkter kommer frem i Torstein Byes særmerknader i kapittel 6.7.1.

Om mangel på virkemidler

HL deler fullt ut den miljømessig erkjennelse at forbruket av energi må reduseres, og særlig bruk av fossile energikilder. Utvalget har likevel etter vår mening ikke tatt opp en tilstrekkelig bred vurdering av hvilke virkemidler som behøves for å øke sluttbrukernes energisparing.

Vi minner om at Norge skiller seg ufordelaktig ut i forhold til andre land ved at vi delvis mangler støtteordninger og skattestimulanser som er utbredt ellers for å stimulere til energiomlegging. Regjeringen har ikke innført noen form for skattefradrag, mens skatteyttere i Sverige kan trekke fra 50 000 kroner på skatten i et såkalt ROT-avdrag når et slikt tiltak er gjennomført. Tar man hensyn til de ekstraordinært store inntekter Staten og andre offentlige myndigheter har fra produksjon av elektrisk kraft i Norge, er det grunn til særlig stor kritikk. Andre lands myndigheter mangler slike inntekter, men tilbyr likevel bedre støtteordninger.

HL har tidligere reist kritikk av den måten regjeringen bruker ressursene som Enova disponerer for å stimulere til energisparing og energiomlegging. Kritikken har ikke gitt norske huseiere tilgang på flere virkemidler. Vi minner om at Enova hadde nærmere 2,6 mrd kroner til disposisjon i 2009 for å stimulere til energisparing og energiomlegging i mer miljøvennlig retning. Bare vel 1,5 prosent av dette ble anvendt til tiltak rettet mot boligeiere selv om det argumenteres med at bygningsmassen legger beslag på 40 prosent av samlet energibruk. Selv om husholdningene bidro med brorparten av de inntektene Enova fikk fra energifondsavgiften fikk husholdningene bare litt over 5 prosent av avgiftsinntektene tilbake som støtte til tiltak. Noen ytterst få tiltak gis støtte. Det kan bare søkes om støtte til et tiltak om gangen. Det er korte frister for gjennomføring. Støtten er mindre enn en momsrefusjon. Innbyggere i flere kommuner, blant annet Oslo, får ikke støtte. Bare hver tredje søker får støtte. Halvparten av de ti prosjektene som fikk tildelt mest fikk hver seg mer enn den samlede støtten til tiltak i husholdningene. Vindkraft, fjernvarmeanlegg, industri, kommuner og andre større mottagere la beslag på det vesentlige av Enovas midler.

Det er et grovt misforhold mellom hvem som finansierer fondet og hvem som får nytte av det. Selv om husholdningene betaler brorparten av Enova-avgiften får de svært lite igjen. Etter vår vurdering er en slik praksis uforenlig med de politiske mål som er satt for energibruk i Norge.

Konklusjon

Huseiernes Landsforbund mener utredningen er nyttig, men savner en diskusjon av de interessekonfliktene man har på energiområdet og en vurdering av hvordan de bør håndteres. HL savner også en mer offensiv holdning til bruk av positive stimulanser for å få til så vel forbruksreduksjoner som omlegging av energibruken i Norge i miljøriktig retning.

Med vennlig hilsen
Huseiernes Landsforbund

Peter Batta
Adm. Dir.

Dag Refling
Utredningssjef